

CALYPSO

Eerder verschenen van David Sedaris

Van je familie moet je het hebben

Ik mooi praten

Eekhrn zkt eekhrn

6 tot 8 zwarte mannen

Wanneer je omringd bent door vlammen

De lachvogel

Steek je familie in de kleren

Gestolen voorwerpen

David Sedaris

Calypso

Vertaald door Tjadine Stheeman

Lebowski Publishers, Amsterdam 2018

Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling van Sebes & Bisseling Literair Agentschap te Amsterdam. Zie ook www.sebes.nl

Oorspronkelijke titel: *Calypto*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Little, Brown and Company, 2018

© David Sedaris, 2018

© Vertaling uit het Amerikaans: Tjadine Scheeman, 2018

© Nederlandse uitgave: Lebowski Publishers, Amsterdam 2018

Omslagbeeld: Peter Mendelsund

Omslagontwerp: Peter de Lange

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 4412 8

ISBN 978 90 488 4413 5 (e-book)

NUR 302

www.lebowskipublishers.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

GEZELSCHAPSMENS	7
TOEN WAREN ER NOG MAAR VIJF	17
KLEIN MANNETJE	32
STAPENPLAN	38
EEN VERDEELD HUIS	46
DE PERFECTE PASVORM	59
LEVIATHAN	70
UW ENGELS IS HEEL ERG GOED	83
CALYPSO	93
EEN BESCHEIDEN AANZOEK	104
DOODZWIJGEN	111
ONGETEMD	126
DE DANS ONTSPRONGEN	136
SORRY!	138
BOEHOE!	152
ENKELE REDENEN WAAROM IK DE LAATSTE TIJD	
DEPRESSIEF BEN	158
WAAROM LACH JE NIET?	166
IK STA NOG	180
DOLLENDE ZIELEN	192
EN ALS JE TOCH IN MIJN REET ZIT,	
CHECK DAN OOK EVEN MIJN PROSTAAT	203
DE MEMO VAN COMEY	208

GEZELSCHAPSMENS

Hoewel er een hele industrie rond vijftigplussers is opgebouwd, kan ik je verzekeren dat er weinig leuks is aan ouder worden. Het enige voordeel is misschien dat het je een logeerkamer oplevert. Sommigen krijgen er eentje gratis wanneer hun kinderen het huis uit gaan en anderen, zoals ik, omdat ze goed hebben geboerd en zich een groter huis kunnen veroorloven.

‘Loop maar mee,’ zeg ik nu. De kamer waar ik de gasten naartoe breng, is niet halsoverkop gereedgemaakt voor hun bezoek en doet evenmin overdag dienst als werkkamer of hobbyhoekje, maar heeft slechts één functie. In plaats van een slaapbankje staat er een echt bed en tegen de muur heb ik, net als in een hotel, een bagagerek gezet. Maar het mooist is nog de eigen badkamer.

‘Als jullie liever een douche hebben dan een bad, kunnen jullie ook de tweede logeerkamer boven krijgen,’ zeg ik. ‘Daar staat trouwens ook een bagagerek.’ Als een buikspreekpop hoor ik deze woorden uit mijn mond komen en dan gaat er een rilling door me heen van man-op-leeftijdvoldoening. Ja, mijn haar wordt dunner en grijs. Ja, het leertje van mijn penis is versleten, waardoor ik nog lang nadat ik mijn gulf heb dichtgeritst urinedruppels verlies... maar ik heb wél twee logeerkamers.

Wanneer je als Amerikaan in Europa woont, zijn er veel mensen – heel veel mensen – die bij je willen komen logeren. Ze hebben een fortuin aan hun vliegticket besteed en tegen de tijd dat ze bij ons arriveren, zijn ze blut en doodmoe en bereid om zelfs in onze auto te slapen als het moet. In Normandië, waar we een

huisje op het platteland hadden, legden we de gasten op zolder, die tevens het atelier van Hugh was en waar het stonk naar olieverf en ontbindende muizenlijkjes. Het had een rustieke kathedrale zoldering en geen verwarming, waardoor het er of te koud of te warm was. In dat huis was maar één badkamer, ingeklemd tussen de keuken en onze slaapkamer. Gasten hadden daardoor niet de privacy die ze soms nodig hebben op de wc. Daarom liep ik twee keer per dag met Hugh naar de voordeur en riep dan heel hard, alsof het de normaalste zaak van de wereld was: ‘We zijn over precies twintig minuten weer terug. Heeft iemand nog iets nodig van het stalletje langs de weg?’

Dat was nog een probleem in Normandië: gasten konden er weinig meer doen dan wat rondhangen. In ons dorp waren geen winkels of cafés en de wandeling naar het eerstvolgende dorp waar je die wel had, was niet bijzonder aangenaam. Dat wil niet zeggen dat het bezoek zich niet vermaakte, maar je moest er wel een bepaald type voor zijn: een actief buitenmens. In West Sussex, waar we nu wonen, is het wat makkelijker om gasten te hebben. Binnen een straal van vijftien kilometer rond ons huis bevinden zich een pittoresk dorpje met een kasteel en een ander al even charmant dorpje met wel zevenendertig antiekwinkels. Verder zijn er met kalksteen bespikkelde heuvels waar je kunt wandelen en fietstochten kunt maken. Het strand ligt op een kwartier rijden en de dichtstbijzijnde pub is op loopafstand.

De meeste gasten nemen de trein vanuit Londen en voordat we ze ophalen van het station herinner ik Hugh er nog even aan dat wij tijdens hun verblijf het ideale stel zullen spelen. Dat betekent niet kabbelen en elkaar niet tegenspreken. Wanneer ik aan de keukentafel zit en hij achter me staat, moet hij zijn hand op mijn schouder leggen, op de plek waar een papegaai zou zitten als ik een piraat was in plaats van een modelvriend. Wanneer ik een verhaal vertel dat hij zo vaak heeft gehoord dat hij het woord voor woord kan playbacken, moet hij toch doen alsof hij het voor het

eerst hoort en het net zo grappig vindt als de rest van de gasten. Hetzelfde wordt van mij verwacht. Ik moet verrukking veinzen bij een door hem geserveerd gerecht dat ik verafschuw, zoals vis met piepkleine graatjes. Een paar jaar terug heb ik het vreselijk verpest. Dat was toen Sue, een vriendin van Hugh, een nachtje kwam logeren bij ons in Normandië en Hugh iets op tafel zette dat smaakte naar gepocheerde haarborstel. Ik ging zo tekeer dat ik, nadat ze was vertrokken, het plan opvatte om haar te vermoorden. ‘Ze weet te veel,’ zei ik tegen Hugh. ‘Die vrouw vormt een te groot risico. We moeten haar het zwijgen opleggen.’

Ook zijn vriendin Jane heeft de nodige heibel bij ons meege-maakt en hoewel ik Sue en Jane graag mag en al bijna twintig jaar ken, beschouw ik ze als de gasten van Hugh. Dat betekent dat ik mijn rol speel, maar me niet verplicht voel ze aangenaam bezig te houden. Oké, ik schenk af en toe een drankje voor ze in, ik verschijn aan tafel, maar verder kan ik helemaal mijn eigen gang gaan, ook de kamer uit lopen wanneer iemand nog halverwege een zin is. Dat deed mijn vader ook altijd. Wanneer je met hem in gesprek was, kon hij je soms zomaar ineens de rug toekeren en weglopen – niet omdat hij boos op je was, maar omdat hij min of meer klaar met je was. Dat viel me voor het eerst op toen ik een jaar of zes was. Je zou denken dat ik erdoor gekwetst was, maar ik keek hem na en dacht: mogen we dat zomaar doen? Echt? Jippie!

Afgelopen kerst kwamen drie van mijn zussen op bezoek in West Sussex. Gretchen en Amy sliepen ieder in de twee logeerkamers en Lisa kreeg onze slaapkamer. Hugh en ik verkasten naar de naast-gelegen paardenstal die verbouwd is tot mijn werkkamer. Tijdens hun verblijf merkte Hugh op dat mijn familie, op Amy en mij na, nooit welterusten zegt. Sterker nog, ze lopen gewoon de kamer uit – soms zelfs onder het eten – en verschijnen pas de volgende ochtend weer. Mijn zussen werden als mijn gasten beschouwd, maar omdat ze met een heel stel waren en zich prima konden

vermaken, kon ik mijn eigen gang gaan. Niet dat ik niets met ze deed. In wisselende samenstelling maakten we wandelingen of fietstochten, maar voor de rest zaten ze in de woonkamer met elkaar te kletsen of verzamelden ze zich in de keuken om Hughes verrichtingen bij het fornuis gade te slaan. Soms ging ik er ook bij zitten en zei dan na een tijdje dat ik nog moest werken. Dat wilde zeggen dat ik naar de stal ging, mijn computer aanzette en Google opende, terwijl ik dacht: benieuwd waar Russell Crowe nu mee bezig is.

Een van de redenen dat ik het drietal had uitgenodigd en zelfs hun tickets had betaald, was dat het als een soort laatste hoera voelde. Afgezien van Paul – die geen paspoort heeft, maar met grote stelligheid beweert dat je die op het vliegveld kunt kopen, want dat had hij gehoord van een elektricien op zijn werk – zijn we nu allemaal in de vijftig. Qua gezondheid hebben we mazzel gehad, maar het is slechts een kwestie van tijd voordat ons geluk opraakt en een van ons kanker krijgt. Dan vallen we om als figuurtjes in een schiettent, want met het leven dat we hebben geleid zijn we een makkelijk doelwit.

Ik had de dagen afgeteld tot mijn zussen er zouden zijn, dus waarom zat ik dan niet een deur verder bij Hugh in onze zestiende-eeuwse ideale-stellenkeuken met de plavuizenvloer en het knappende haardvuur? Misschien was ik bang dat als ik me niet af en toe terugtrok, mijn familie me op de zenuwen ging werken of ik op die van hen – wat meer voor de hand lag – en dat de week niet zo gezellig zou zijn als ik me had voorgesteld. Dat was de reden dat ik af en toe naar mijn werkkamer vluchtte, waar ik een beetje zat te niksen. Na een poosje liep ik het huis weer in en ving dan iets op waardoor ik meteen wilde dat ik nooit was weggegaan. Het is hetzelfde gevoel als bij een film waarvan je het eerste uur hebt gemist en je je vertwijfeld afvraagt: hoe is die kangoeroe in godsnaam aan die Japanse vechtstokjes gekomen?

Een van de verhalen waar ik middenin viel, ging over bepaalde pillen die mijn zus Gretchen sinds anderhalf jaar slikte. Ze zei niet waarvoor ze die nam, maar de bijwerking was dat ze in haar slaap ging wandelen en eten. Dat was me al met Thanksgiving opgevallen, toen we met z'n allen in een huurhuis op Hawaï zaten. Om zeven uur gingen we aan tafel en rond middernacht, ongeveer een uur nadat ze naar bed was gegaan, trippelde Gretchen haar kamer uit. Hugh en ik keken op van ons boek en zagen hoe ze de keuken in verdween. Daar haalde ze de kalkoen uit de koelkast en begon het vlees eraf te plukken.

‘Waarom doe je het niet op een bord?’ vroeg ik, waarop ze me aankeek, niet minachtend maar wezenloos, alsof het de wind was die tegen haar sprak. Vervolgens stak ze haar vingers in het karkas en schepte er een handje van de vulling uit. Daar pulkte ze zorgvuldig stukjes uit, de ene crouton genoot gek genoeg haar voorkeur boven de andere en toen ze genoeg had, liep ze de keuken weer uit, zonder de rommel op te ruimen.

‘Wat was dat nou?’ vroeg ik haar de volgende ochtend.

Gretchens gezicht bereidde zich al voor op het ergste: ‘Wat was wát nou?’

Ik vertelde haar wat er was gebeurd en ze zei: ‘Godsamme, ik vroeg me al af waar die bruine vlekken op mijn kussensloop vandaan kwamen.’

Volgens het verhaal waar ik middenin viel, was die Thanksgiving een relatief goede nacht voor Gretchen geweest. Een paar weken na het kalkoenincident zag ze op een ochtend in haar keuken in North Carolina een open jampot met kruimels erin op het aanrecht staan. Eerst dacht ze nog dat het koekkruimels waren, maar daarna zag ze de omgevallen doos en besepte dat ze een van de voedingsstaven had opgegeten die ze aan haar sierschildpadden voert. Dat zijn van die geperste staven, net als haardblokken of briketten, van zo’n tien centimeter lang en gemaakt van dode vliegen.

‘Dat niet alleen,’ zei ze, ‘toen ik daarmee klaar was, heb ik alle blaadjes van mijn poinsettia opgegeten.’ Ze schudde haar hoofd. ‘Dat weet ik omdat ik op het aanrecht, naast de doos met schildpaddenvoer, een kale stengel vond.’

Ik liep terug naar mijn werkkamer in de vaste overtuiging dat dit onze laatste gezamenlijke kerst zou zijn. Vliegen, ik bedoel maar! Wanneer je in je slaap dierenvoer gaat eten, waarom verruil je je schildpadden dan niet uit voorzorg voor een hamster of een konijn, iets veilig en vegetarisch? En kieper meteen die kamerplanten weg, te beginnen met de cactus, en zet je schoonmaakmiddelen achter slot en grendel.

Later op de avond trof ik m’n zussen als katten uitgestrekt voor de open haard aan.

‘Vroeger keek ik altijd naar mijn gezicht als ik langs een spiegel liep,’ zei mijn zusje Gretchen terwijl ze een mondvul sigarettenrook uitblies. ‘Nu check ik alleen nog of mijn tepels op dezelfde hoogte zitten.’

O mijn god, dacht ik, dit is het begin van het einde.

De laatste keer dat we met z’n allen kerst vierden was in 1994. We logeerden bij Gretchen thuis in Raleigh, North Carolina, waar ze de dag begon met het voeren van Paddy, haar brulkikker, die zo groot was als een strijkijzer. Paddy zat in een troebel, verwarmd aquarium van ruim honderd liter, dat op de vloer van haar woonkamer stond, naast een cakeblik waarin ze drie Japanse watersalamanders hield. Het leek in niets op een normale kerst. Onze moeder was kort daarvoor overleden en daarom vonden we het beter om met de traditie te breken en iets heel anders te doen: vandaar de keuze voor het huis van mijn zus met zijn zompige moerassfeer, in plaats van ons ouderlijk huis dat te beladen was met herinneringen. Sinds die kerst is Gretchens haar, dat tot aan haar middel komt, zilvergrijs geworden en wanneer ze slaapwandelt, trekt ze een beetje met haar been. Maar ach, we worden allemaal een dagje ouder.

Op onze eerste dag samen in Sussex propten we onszelf in de Volvo en gingen op weg naar het dorpje met de zevenendertig antiekzaken. Hugh reed en ik was in de bagageruimte gekropen en ik dacht: wat grappig om samen met m'n zusjes in de stationswagen te zitten, net als vroeger. Wie had in 1966 kunnen bevroeden dat we nog eens samen door Zuid-Engeland zouden rijden zonder dat de toekomst die we voor onszelf in gedachten hadden was uitgekomen? Amy was geen politieagente geworden. Lisa geen verpleegster. We hadden geen van allen een huis vol bedienden of een afgerichte neusaap, maar toch waren we allemaal goed terechtgekomen, of niet?

In een van de antiekzaken die we die middag bezochten, zagen we een advocatenpruik. Het was een goor ding, met de kleur van een vuile onderbroek, maar dat weerhield Amy en Gretchen er niet van de pruik op te zetten.

Ze gaven hem aan Lisa, maar die zei: 'Nee, dank je, ik heb geen zin om al die bacillen van jullie in mijn haar te krijgen.'

Hún bacillen? dacht ik.

Om vier uur ging de zon al onder en tegen de tijd dat we weer op huis aangingen, was het donker. Ik soesde even weg achter in de auto en toen ik wakker werd, had Lisa het over haar baarmoeder en dat ze bang was dat de bekleding ervan te dik was geworden.

'Hoe kom je daar in vredesnaam bij?' vroeg Amy.

Lisa vertelde over een vriendin van haar en dat als het Cynthia kon overkomen, het haar net zo goed kon overkomen. 'Of een van jullie,' zei ze.

'En wat als dat zo is?' vroeg Gretchen.

'Dan moet-ie leeggeschrapt worden,' volgens Lisa.

Ik stak mijn hoofd over de achterbank. 'Waar is de bekleding van een baarmoeder trouwens van gemaakt?' vroeg ik. Ik stelde

me iets zoets en kleverigs voor. ‘Een beetje zoals wat er binnen in een druif zit?’

‘In een druif zit druif,’ zei Amy. ‘Druiven zijn van druif gemaakt.’

‘Het is op zich wel een goeie vraag,’ zei Lisa. ‘Waar is een baarmoeder eigenlijk mee bekleed? Bloedvaten? Zenuwen?’

‘Die familie van jou,’ merkte Hugh op. ‘Echt onvoorstelbaar waar jullie het allemaal over hebben.’

Later herinnerde ik hem aan de keer dat zijn zusje, Anna, bij ons op bezoek was in Normandië. Toen ik op een middag na een fietstochtje de woonkamer in liep, hoorde ik haar tegen Joan, hun moeder, die ook bij ons logeerde, zeggen: ‘Vind jij het ook zo lekker om een leguaan aan te raken?’

Ik weet nog dat ik dacht: wat zijn dit voor mensen? Diezelfde avond, nadat ik in bad was geweest, hoorde ik Anna vragen: ‘Maar kun je het dan niet met kamelenboter maken?’

‘Ja, dat kan wel,’ antwoordde Hughes moeder, ‘maar ik zou het niet aanraden.’

Ik overwoog even om naar de details te vragen – ‘Wát met kamelenboter maken?’ – maar besloot dat ik het raadsel liever intact liet. Dat heb ik wel vaker met gasten. Ik zal me voor eeuwig afvragen wat onze logee uit Parijs bedoelde met ‘dwerggeitjes zijn mischien ook leuk’, een zinnetje dat ik toevallig opving toen ze bij ons op bezoek was. Een nog vreemder voorval heb ik meegemaakt met Sam, Hughes vader. Hij was samen met een goede vriend, die hij nog van Buitenlandse Zaken kende, bij ons op bezoek. Ze hadden het over hun tijd in Kameroen, eind jaren zestig, en op het moment dat ik de keuken binnen kwam, hoorde ik Hughes vader zeggen: ‘Maar was dat een pygmee of een pséúdo-pygmee?’

Ik draaide me om en liep naar mijn werkkamer met het idee dat ik het later nog wel zou vragen, maar toen ging Hughes vader dood en vervolgens zijn vriend van Buitenlandse Zaken ook. Ik kan natuurlijk wel googelen naar ‘pseudo-pygmee’, alleen is dat

toch niet hetzelfde. Ik had de kans om erachter te komen wat dat was en die heb ik verpest.

Wat Hugh nog het meest betreurt, is dat zijn vader het huis in Sussex nooit heeft kunnen zien. Het zou een onderkomen naar zijn hart zijn geweest: een ruïne die is verbouwd tot iets wat er nog steeds behoorlijk uitgewoond uitziet. Het grootste verschil is dat de elektra nu veilig is en dat we verwarming hebben. Hughs moeder komt nog wel af en toe op bezoek en dan zit ze samen met hem in de keuken herinneringen op te halen aan Sam. Dat hij het gespreksonderwerp is, hoor ik niet zozeer aan wát ze zeggen, maar aan hóé ze het zeggen. Ruim tien jaar na zijn dood klinken hun stemmen nog altijd breekbaar en eerbiedig, vol verdriet en verlangen. Op die manier spraken mijn zussen en ik ook over onze moeder. Nu, zevenentwintig jaar later, eindigt elk gesprek over haar met de zin: ‘Wat was ze ongelooflijk jong, hè?’ Binnenkort bereiken wij de leeftijd waarop zij kanker kreeg en overleed en op een gegeven moment zullen we ouder zijn dan zij ooit is geworden, wat op een of andere manier verkeerd lijkt, onnatuurlijk.

Een eeuwigheid geleden heb ik besloten dat ik dat niet zou laten gebeuren, dat ik net als mijn moeder op mijn tweeënzestigste dood zou gaan, maar toen ik halverwege de vijftig was, vond ik dat ik wel erg streng was voor mezelf. Nu ik een paar fijne logeerkamers heb, is het gewoon stom om daar niet optimaal gebruik van te maken.

~

Wanneer onze gasten weer vertrekken, voel ik me als een acteur die kijkt hoe het publiek langzaam naar buiten schuift en hetzelfde gevoel had ik toen mijn zussen vertrokken. Na afloop van de voorstelling slinken Hugh en ik weer tot de normale versie van onszelf. We zijn geen vreselijk stel, maar we hebben zo onze meningsverschillen, van die kibbelpartijen die beginnen met een

verdwenen sok en ontaarden in ruzie over alles.

‘Ik vind je al sinds 2002 niet leuk meer,’ siste Hugh tijdens een recente ruzie over welke rij het snelst ging voor de incheckbalie op het vliegveld.

Ik vond die opmerking eerder verwarrend dan kwetsend. ‘Wat is er in 2002 dan gebeurd?’ vroeg ik.

In het vliegtuig bood hij zijn excuses aan en een paar weken later, toen ik er tijdens het eten weer over begon, beweerde hij dat hij er zich niets meer van kon herinneren. Dat is een van Hughes vele voortreffelijke eigenschappen: hij kan heel goed loslaten. Verder is hij ook heel lief voor ouderen, een groep waartoe ik in de niet-zo-verre toekomst ook zal behoren. Ik moet alleen nog even die vervelende middelbareleefperiode door zien te komen.

Het geheim is natuurlijk om bezig te blijven. Dus wanneer het gezelschap weg is, maak ik hun badkamers schoon en haal hun bedden af. Als het mijn gasten zijn – zoals bijvoorbeeld mijn zussen – dan ga ik op de rand van het matras zitten en druk hun lakens tegen mijn borst, knuffel ze even en snuif hun geur op voordat ik overeind kom en mijn gammele gang naar het washok maak dat ik altijd al gewild had.

TOEN WAREN ER NOG MAAR VIJF

Eind mei 2013, een paar weken voor haar vijftigste verjaardag, heeft mijn jongste zusje, Tiffany, een eind aan haar leven gemaakt. Ze woonde in een kamer in een bouwvallig huis in een achterbuurt in Somerville, Massachusetts, en lag volgens de lijkschouwer al minstens vijf dagen dood in haar kamer voordat haar deur werd geforceerd. Ik kreeg het nieuws te horen op het vliegveld van Dallas, Texas. Mijn naam werd omgeroepen en ik werd verzocht me naar de dichtstbijzijnde telefoon te begeven. Omdat mijn vlucht naar Baton Rouge, Louisiana, al aan het boarden was en ik niet goed wist wat ik anders moest doen, stapte ik maar in het vliegtuig. De volgende ochtend vloog ik naar Atlanta, Georgia, en de dag erop naar Nashville, Tennessee, terwijl ik de hele tijd dacht aan mijn almaar krimpende familie. Dat je ouders doodgaan is te verwachten, maar een zusje? Ik had het gevoel dat ik de identiteit kwijt was die ik sinds 1968 had, toen mijn broer werd geboren.

‘Zes kinderen?’ riepen mensen vaak. ‘Hoe redden armelui als jullie dat?’

In de buurt waar ik opgroeide waren er veel grote gezinnen. Bij de meeste leek het thuis op een soort woongemeenschap, daarom dacht ik er nooit zo over na, totdat ik volwassen was en mijn vrienden kinderen kregen. Een of twee vond ik redelijk, maar alles daarboven was in mijn ogen buitensporig veel. Een stel met wie Hugh en ik bevriend waren in Normandië kwam af en toe met hun sloperstrio bij ons eten en wanneer ze een paar uur later weer

weg waren, had ik het gevoel alsof ik compleet binnenstebuiten was gekeerd.

Neem die kinderen, verdubbel het aantal en trek de kabel-tv ervanaf: daar zaten mijn ouders vroeger mee opgescheept. Alleen waren er nu geen zes meer maar vijf.

Tegen mijn zus Lisa zei ik: 'Je kunt niet zomaar zeggen: "Vroeger waren we met z'n zessen", dat brengt mensen in verlegenheid.'

Ik moest denken aan een vader met zijn zoon die ik een paar jaar terug in Californië had ontmoet. 'En, zijn er nog meer kinderen?' vroeg ik.

'Die zijn er,' antwoordde de vader. 'Drie levende en een dochter, Chloë, die voor haar geboorte is gestorven, achttien jaar geleden.'

Dat is niet eerlijk, was mijn onuitgesproken reactie. Want, tja, wat moet je daar nou op zeggen?

Vergeleken met de meeste mensen van negenenveertig jaar, of zelfs van negenenveertig maanden, had Tiffany niet veel bezit. Toch had ze wel een testament nagelaten. Daarin had ze laten vastleggen dat wij, haar familie, niet de beschikking kregen over haar lichaam en evenmin de uitvaart mochten bijwonen.

'Zo, die kun je in je zak steken,' zou mijn moeder hebben gezegd.

Een paar dagen nadat we het nieuws hadden gekregen, reed mijn zusje Amy met een vriendin naar Somerville, waar ze twee dozen met spullen uit Tiffany's kamer bij elkaar zocht: familie-foto's waarvan een heleboel aan stukken waren gescheurd, klant-tevredenheidsformulieren van een supermarkt, opschrijfboekjes, bonnetjes. Het bed, een matras op de vloer, was al weggehaald en er was een grote staande ventilator neergezet. Amy had foto's genomen van het interieur en die hebben wij, individueel en gezamenlijk, bestudeerd op aanwijzingen: een papieren bordje op een commode waarvan verschillende lades ontbraken, een op de muur geschreven telefoonnummer, een collectie plumeaus, allemaal in

een andere kleur, die als kattenstaarten in een groengeverfde ton waren gerangschikt.

Een halfjaar voordat onze zus zelfmoord pleegde, had ik een strandhuis gehuurd op Emerald Isle, een eilandje voor de kust van North Carolina, waar we met de hele familie vakantie zouden vieren. Vroeger gingen we daar als gezin elke zomer naartoe, maar na de dood van mijn moeder niet meer. Niet omdat we niet wilden, maar omdat zij altijd degene was die alles regelde en – belangrijker nog – alles betaalde. Het huis dat ik samen met mijn schoonzusje, Kathy, had uitgezocht, had zes slaapkamers en een klein zwembad. Onze huurperiode van een week ging in op zaterdag 8 juni en toen we er aankwamen, stond er een bezorgster op de stoep met zeven pond zeebanket, een welkomstgeschenk van vrienden van ons. ‘Er zit ook sla bij,’ zei ze, terwijl ze de tassen overhandigde.

Vroeger dromden mijn zusjes en ik als jonge hondjes rond de etensbak voor de deur van ons gehuurde vakantiehuis om naar binnen te gaan. Onze vader haalde de deur van het slot en dan stormden we het huis in om alvast onze kamer te claimen. Ik koos altijd de grootste met uitzicht op zee, maar zodra ik mijn koffer begon uit te pakken, kwamen mijn ouders binnen en zeiden dat dit hún kamer was.

‘Wat haal jij je in godsnaam in je hoofd?’ vroeg mijn vader dan. Mijn moeder en hij installeerden zich in de kamer en ik werd verbannen naar wat het ‘dienstbodekamertje’ werd genoemd. Dat bevond zich altijd op de begane grond; een soort muf schuurtje naast de plek waar de auto geparkeerd stond. Er was nu nooit eens een trap binnendoor naar het woongedeelte. Nee, ik moest altijd buitenom en, vaker wel dan niet, als een bedelaar op de dichte voordeur kloppen, in de hoop binnengelaten te worden.

‘Wat moet je?’ vroegen mijn zusjes.

‘Ik wil naar binnen.’

‘Hé, wat gek,’ zei Lisa, de oudste, dan tegen de anderen, die

als discipelen om haar heen stonden. ‘Hoorden jullie dat ook, dat gejengel? Wie maakt er nou zo’n geluid? Een heremietkreeft? Een zeeslakje?’

Normaal gesproken was er een sociale scheidslijn tussen de drie oudste en de drie jongste kinderen. Lisa, Gretchen en ik behandeldden de anderen als bedienden en hadden het goed voor elkaar, maar op vakantie golden er andere regels en was het beneden tegen boven, oftewel ik tegen de rest.

Deze keer kreeg ik de mooiste kamer, omdat ik alles had betaald. Amy nam de kamer naast mij en mijn broer Paul, zijn vrouw en Madelyn, hun dochtertje van tien, betrokken de kamer naast die van Amy. Daarmee was de zeezijde op. De anderen arriveerden later en moesten genoegen nemen met de restjes. Lisa’s kamer keek uit op de straat, evenals die van mijn vader. Gretchens kamer keek ook op straat uit en was eigenlijk bestemd voor een invalide. Aan het plafond hingen elektrische katrollen om een geharnast lichaam in en uit bed te hijsen.

In tegenstelling tot de huisjes uit onze jeugd had dit geen dienstbodekamertje. Daarvoor was het te nieuw en te modern, net als de rest van de huizen in de buurt. De traditionele eilandhuizen staan op palen en je ziet steeds vaker dat de benedenverdieping ook wordt benut. Ze hebben allemaal strandachtige namen en zijn geverfd in strandachtige kleuren. Alleen de huizen die zijn gebouwd na de verwoestingen van orkaan Fran in 1996 hebben drie verdiepingen en zien er min of meer uit als doorsnee eengezinswoningen. Ons huis was ontzettend groot en ruim. Er konden twaalf mensen aan de keukentafel zitten en er waren niet een maar twee vaatwassers. De schilderijen waren allemaal oceaan-gerelateerd: zeezichten en vuurtorens met zwevende v’s erboven, wat steno is voor zeemeeuwen. Er hing een merklap aan de muur in de woonkamer met de spreuk: oude schelpvisseren sterven niet, ze klappen gewoon dicht. Op de ronde klok ernaast lagen de cij-

fers in een warrige hoop door elkaar, alsof ze zich gewoon hadden laten vallen. Daarboven stond alleen het opschrift: WAT MAAKT HET UIT?

En dat zinnetje namen wij over wanneer iemand vroeg hoe laat het was.

‘Wat maakt het uit?’

De dag voor we onze intrek in het strandhuis namen, stond Tiffany's overlijdensadvertentie in de *Raleigh News & Observer*. Die had Gretchen laten plaatsen en in de begeleidende tekst had ze gezet dat onze zus thuis vredig was overleden. Dat klonk alsof ze hoogbejaard was en een huis had, maar wat moesten we anders? Op de site van de krant lieten mensen condoleanceberichten achter en een of andere vent schreef dat Tiffany vroeger geregeld in de videozaak in Somerville kwam waar hij werkte. Toen zijn bril kapotging, bood ze hem een nieuwe aan die ze had opgeduikeld in een vuilnisbak waar ze naar schildersbenodigdheden zocht. Hij beweerde dat ze hem ook een *Playboy* uit 1960 had gegeven waarin een fotoreportage stond met de titel ‘Retegoed!’

We waren stomverbaasd, zo goed kenden we onze zus eigenlijk helemaal niet. Op een gegeven moment hadden we ons allemaal losgemaakt van het gezin – anders zouden we nooit onze eigen persoonlijkheid kunnen ontwikkelen en van *een* Sedaris onze eigen individuele Sedaris worden. Alleen Tiffany blééf los van de familie. Ze beloofde bijvoorbeeld dat ze met kerst naar huis zou komen, maar zegde altijd op het laatste moment af met een smoes: ze had haar vliegtuig gemist, ze moest werken. Idem dito met onze zomervakanties.

‘De rest is het allemaal wel gelukt om te komen,’ zei ik dan, me bewust van hoe oud en belerend dat klonk.

Elke keer vonden we het jammer dat ze er niet was, zij het om verschillende redenen. Ook al kon je niet met Tiffany opschieten, haar aanwezigheid liet je niet onberoerd: haar theatrale entree,

het onafgebroken spervuur van beledigingen, de puinhoop die ze altijd achterliet. De ene dag gooide ze een bord naar je hoofd en de andere dag maakte ze van de scherven een mozaïek. Als het verbondje met de ene broer of zus was ontploft, richtte ze zich op het volgende slachtoffer. Er was nooit een moment dat ze met ons allemaal tegelijk op goede voet stond, maar er was altijd wel iemand met wie ze contact had. Op het laatst was dat Lisa, maar daarvoor waren we allemaal apart aan de beurt geweest.

De laatste keer dat ze bij een familie-uitje aanwezig was geweest, was in 1986 op Emerald Isle.

‘En ook toen stapte ze al na drie dagen op,’ bracht Gretchen ons in herinnering.

~

Als kleine kinderen waren we dol op zwemmen in zee. Als tieners waren we alleen nog geïnteresseerd in zo bruin mogelijk worden. Op het strand, in de lome hitte, ontpint zich altijd een bepaald soort gesprekken waar ik toevallig dol op ben. Op de eerste mid-dag van onze laatste gezamenlijke vakantie hadden we een spreij uit onze jeugd op het zand gelegd en daar waren we naast elkaar op gaan liggen om herinneringen aan Tiffany op te halen.

‘Weet je nog dat ze een keer Halloween op een legerbasis door heeft gebracht?’

‘En de keer dat ze op papa’s verjaardagsfeestje verscheen met een blauw oog?’

‘Ik kan me nog herinneren dat ze jaren geleden op een borrel een vrouw ontmoette,’ begon ik mijn bijdrage, ‘die zei hoe erg het haar leek om littekens in je gezicht te hebben. Waarop Tiffany opmerkte dat ze zelf een klein litteken in haar gezicht had en dat ze dat helemaal niet zo erg vond.’

“Nou,” zei de vrouw, “je had het wel erg gevonden als je mooi was.”